

Hrvatsko knjižničarsko društvo

Sekcija za školske knjižnice (2022. – 2024.)

Broj:19/22

Izvješće o održanom 13. okruglom stolu za školske knjižnice

„Proaktivno djelovanje školskih knjižnica u Godini čitanja“

13. okrugli stol za školske knjižnice s međunarodnim sudjelovanjem „Proaktivno djelovanje školskih knjižnica u Godini čitanja“ održan je 7. listopada 20220 u organizaciji Komisije za osnovnoškolske knjižnice i Komisije za srednjoškolske knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje - Podružnica Split i Društvom knjižničara HKD-a u Splitu.

Skup je održan na mreži putem platforme Zoom u trajanju sedam sati. Nazočnih sudionika iz Hrvatske i susjedne Slovenije bilo je 240.

Financijsku podršku pružilo je Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske i Agencija za odgoj i obrazovanje – Podružnica Split.

Skup se bavio proaktivnim djelovanjem školskih knjižnica u Godini čitanja.

Sudionici su slušali i aktivno sudjelovali u raspravi, u predavanjima sedam pozvanih predavača i vidjeli 12 primjera dobre prakse 15 školskih knjižničara koje je odabrao Programski odbor.

Nazočnima su se u pozdravnom govoru obratili domaćini skupa HKD-a (dr. sc. **Dijana Machala**, predsjednica HKD-a zaposlena u NSK-a i **Mirjana Čubaković**, predsjednica Sekcije za školske knjižnice HKD, stručna suradnica knjižničarka, savjetnica, voditeljica ŽSV OŠ i SŠ Sisačko-moslavačke županije, zaposlena u OŠ Budaševo-Topolovac-Gušće) te predstavnici Ministarstva kulture i medija (dr. sc. **Ivica Poljičak**, državni tajnik MKM) i Ministarstva znanosti i obrazovanja (**Tajna Čorak**, viša stručna savjetnica u Upravi za odgoj i obrazovanje). Suorganizatorica skupa u ime Agencije za odgoj i obrazovanje prisutne je pozdravila viša savjetnica za nastavno

područje Školsko knjižničarstvo (**Ana Saulačić**), a sudionicima se obratila i viša savjetnica iz Agencije u Zagrebu (**Adela Granić**).

Predsjednica **Machala** je nazočne pozdravila iz Providurove i Kneževe palače (II palače) u Zadru, sa 47. izborne Skupštine Hrvatskoga knjižničarskog društva (5.-8.10.2022.) te je s obzirom na brojne izazove knjižničarske profesije navela središnju temu Skupštine „Knjižnice grade nove svjetove“, a na tom tragu cilj je u okviru predstavljenih podtema otvoriti širu stručnu raspravu o aktualnim aktivnostima u pravcu digitalne transformacije hrvatskih knjižnica i knjižničnih zbirki te razvoju knjižničnih usluga za novo doba i za različite skupine korisnika.

Predsjednica Sekcije, **Čubaković** čestitala je svim kolegicama i kolegama na njihovom doprinosu u Godini čitanja, a posebnu čestitku je uputila onima koji su radili i još uvijek rade u otežanim uvjetima, kolegicama i kolegama s potresom pogođenih područja. Napomenula je da je Godina čitanja bila prilika da se javnost senzibilizira za brojne programe, projekte, promocije i kampanje poticanja čitanja koji se provode u knjižnicama. Istaknula je kako je za školsko knjižničarsku zajednicu svojstveno permanentno promišljanje o kreiranju i provođenju najraznovrsnijih aktivnosti za poticanje čitanja i stvaranja čitalačke kulture. U Godini čitanja školski su se knjižničari još dodatno potrudili osmisliti i realizirati mnoge inovativne aktivnosti kojima su izašli iz okvira vlastitih knjižnica i školske sredine. Uspjeli su probuditi interes za knjigu i usmjeriti pažnju na važnost i dobrobit čitanja ne samo kod svojih učenika već i u širem krugu potencijalnih korisnika, u obitelji i lokalnoj zajednici. Također je istaknula da valja progovoriti i o tome da u Godini čitanja školske knjižnice nisu dobile dodatna sredstva za nabavu popularno-znanstvene literature za učenike ili djela za cjelovito čitanje iz užitka, za poticanje čitanja, kao ni za provedbu programa u školskim knjižnicama.

Viša savjetnica **Saulačić** uvodno je ustvrdila da se XIII. državni skup Sekcije za školske knjižnice ne održava slučajno u listopadu, jer u njemu slavimo Međunarodni mjesec školskih knjižnica, koji je utemeljila Međunarodna udruga školskih knjižničara (IASL), čiji su članovi brojni stručni suradnici knjižničari RH, koji najčešće svoj mjesec slave izrađujući s učenicima straničnike, koje potom objavljuju na međunarodnoj mrežnoj stranici komunicirajući sa školama iz cijeloga Svijeta. Također je naglasila da su pedagoške kompetencije ključne jer će bez obzira na medij, papirnata ili e-knjiga, uloga knjižničara ostati ista, s obzirom da stručni suradnik knjižničar nije knjižar koji dijeli udžbenike ili dodaje knjigu, nego je knjižnični stručnjak i odgojno-obrazovni

radnik. Dodala je da se nastavno područje Školsko knjižničarstvo bavi provođenjem knjižnično informacijske i medijske pismenosti i poticanjem čitanja (KIMP), koju provode stručni suradnici knjižničari još od daleke 1963. godine, kroz timsku nastavu u školskoj knjižnici, o čemu svjedoče stručni radovi viših savjetnika tadašnjeg Zavoda za unaprjeđivanje školstva u Splitu, osobito savjetnika Kastropila. Zaključila je da trebamo više kurikula nastavnih područja, a manje kurikula nastavnih predmeta, pri čemu je navela važeću MPT IKT i Nacrt predmeta Kritičko mišljenje (KM), čija domena A. obuhvaća informacijsku pismenost (IP) pojašnjavajući važnost činjenice da se informacijske kompetencije stječu na humanističkim studijima, a informatičke kompetencije na prirodoslovnim studijima, stoga je svima poželjela da nadležno ministarstvo prihvati kurikulum „KIMP i poticanje čitanja“, kao što je to prepoznalo ministarstvo u Sloveniji na inicijativu Zavoda za školstvo Republike Slovenije legalizacijom kurikula Knjižnično-informacijsko znanje (KIZ), koji se provodi u osnovnim i srednjim školama.

Državni tajnik **Poljičak** zahvalio je organizatorima u ime ministrice kulture i medija, dr. sc. Nine Obuljen Koržinek što je u organizaciju, ovog važnog skupa, uvrstila MKM te izrazio zadovoljstvo što se ministarstvo u institucionalnom smislu moglo uključiti i poduprijeti sve aktivnosti školskih knjižničara. Sekciji za školske knjižnice, Komisiji za osnovnoškolske knjižnice i Komisiji za srednjoškolske knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva zahvalio je na ustrajnosti i kreiranju programa koji doprinose razvoju školskog knjižničarstva. Napomenuo je da MKM prepoznaje napore Sekcije za školske knjižnice i napore ukupne knjižničarske zajednice u promoviranju književnosti hrvatskih autora i čitanja i čestitao na organizaciji brojnih književnih događanja. Naglasio je je veliki doprinos knjižničarske struke kod razvoja interesa učenika za istraživački, kritički i kreativni rad putem čitalačkih praksi, što je Nacionalna strategija poticanja čitanja kao takvo prepoznala. Državni tajnik dr. sc. Ivica Poljičak istakao je i važnost kontinuiteta okruglih stolova Sekcije za školske knjižnice u obrađivanju aktualnih tema povezanih s boljom percepcijom školskog knjižničarstva, čime se ističe uloga školskog knjižničara u razvoju obrazovanja i kulture. Napomenuo je da će MKM i nadalje pratiti i podržavati rad školskih knjižničara. Završio je s mišlju da su institucije presudno važne, ali ljudi su ti koji rade, u ovom slučaju, školski knjižničari, rade pozitivnu razliku na bolje.

Viša stručna savjetnica **Čorak** je prisutne srdačno pozdravila u ime ministra znanosti i obrazovanja prof. dr.sc. Radovana Fshsa i napomenula da MZO smatra Skup iznimno značajnim, prvenstveno zbog važnosti čitanja, ali i zbog prilike da javnost čuje o ulozi školskih

knjižnica u promicanju i poticanju čitanja. Istaknula je da su upravo osnovnoškolske i srednjoškolske knjižnice najvažnije za postizanje razvoja čitalačke pismenosti. Viša savjetnica poželjela je nazočnima ugodno praćenje skupa s uvjerenjem da će ih ovaj skup motivirati na nove kreativne aktivnosti. Viša savjetnica **Granić** osvrnula se na aktivnosti koje su u Godini čitanja provodili školski knjižničari diljem Hrvatske te napomenula da je upravo Godina čitanja iznijela na svjetlo dana i pokazala javnosti ono što školski knjižničari inače rade, što im je primarna zadaća– poticanje čitanja svih vrsta tekstova i na svim medijima. zaželjela uspješan rad skupa.

Pozvana predavanja

Na stručnom skupu su izložene sljedeće teme:

- ***Književni kanon s/poticanja čitanja***, prof. dr. sc. Sanja **Nikčević**, redovita profesorica u miru, Zagreb
- ***Školska knjižnica u promicanju čitanja***, prof. dr. sc. Karol **Visinko**, redovita profesorica u trajnom zvanju, Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, Rijeka
- ***Iskustva autorice više od 50 naslova za mlade***, Silvija **Šesto**, profesorica i književnica, potpredsjednica Društva književnika za djecu i mlade, Zagreb

Iskustva iz Slovenije

Čitanje je razumijevanje sebe i drugih: različiti putevi do čitanja u Sloveniji

- ***Čitanje je put do uspjeha***, Tjaša Urankar Dornik, stručna suradnica za kulturu čitanja i književna događanja i voditeljica čitateljskih projekata Javne agencije za knjigu RS, Javna agencija za knjigu RS (JAK), Ljubljana, Republika Slovenija
- ***Povezivanjem širimo znanje i čitanje***, Romana Fekonja, pedagoška savjetnica za knjižničnu djelatnost Zavoda za školstvo RS, Zavod za školstvo RS, Ljubljana, Republika Slovenija
- ***Mladi čitatelj i kvalitetne knjige za djecu i mladež***, Maja Logar, voditeljica službe za nabavu i obradu građe za mlade čitatelje u Mariborskoj knjižnici, Mariborska knjižnica, Maribor Republika Slovenija

- **Pregled projekata za poticanje čitanja**, dr. sc. Marija **Purgar**, stručna suradnica knjižničarka, OŠ „Grigor Vitez“, Osijek

Pozvana predavanja moderirala je stručna suradnica knjižničarka Adriana **Turić Erceg**, mentorica, voditeljica ŽSV OŠ Splitsko-dalmatinske županije.

Prof. dr. sc. Sanja **Nikčević** nas je podsjetila da smo naučili da je književni kanon ono najbolje od umjetnosti što ima naša kultura, da je to odabir najmudrijih ljudi prema imanentnim kvalitetama djela i da književnost evoluirala dakle napreduje prema boljem dok ono staro i nevrjedno odumire, ustvrdivši da to nije istina i današnji kanon ima ozbiljnih problema s kvalitetom, s porukom pa samim tim i publikom te je na primjerima drame objasnila da problem s/poticanja kod čitanja nije u čitačima nego u kanonu.

Prof. dr. sc. Karol **Visinko**, ustvrdila je da je školska je knjižnica osobito zaslužna za promicanje čitanja izvan formalnoga nastavnog okružja, u različitim oblicima informalnoga i neformalnoga odgoja i obrazovanja, da potiče na čitanje, razvija čitateljske kompetencije i time utječe na odnos prema tekstu i čitanju te na svekoliko jezično izražavanje svih sudionika i suradnika organiziranih aktivnosti. Uputila je sudionike skupa na rezultate istraživanja primjene strategija čitanja s gledišta učenika i studenata, koje se odnosilo na provjeru učinkovitosti primjene strategije čitanja u osnovnoj i srednjoj školi te na fakultetu, a ispitanici su bili studenti nastavničkog usmjerenja. Raspravljalo se o utvrđenim poteškoćama primjene nekih strategija čitanja, što je stručnim suradnicima knjižničarima bilo zanimljivo i korisno.

Književnica Silvija **Šesto** nam je rekla da se pronašla u književnosti za djecu kao najiskrenijoj oazi mogućnosti da se ovaj podosta okuženi svijet poboljša, zbog čega se također upustila u kreiranje projekata poput pokretanja časopisa, što je u konačnici rezultiralo umrežavanjem ljudi istih ili sličnih ideja i osnutku Hrvatskog društva književnika za djecu i mlade u okviru kojeg je postavila osnovni projekt pod nazivom „Slova u gostima“ a koji se provodi dvadesetak godina i uključuje živi susret s piscem, a Društvo iz svog izdavačkog projekta odvaja dio naslova namijenjen donacijama, jer situacija u osnovnim školama i dječjim vrtićima neprekinuto je loša kad je riječ o sredstvima namijenjenima sustavnim gostovanjima autora i kupnji naslova. Za vrijeme korone pokrenuli su projekt „Pisci na mreži“. U okviru svojih gostovanja kreirala je projekt „ Tin, tin tko je?“ s obzirom da je u književnosti za djecu nastupila i kao autorica za tinejdžere. Zaključno nam se povjerila da joj je žao što nije pokrenula malo putujuće kazalište

za djecu, jer književno djelo je moguće popularizirati i drugim književnim djelom, ustvrdivši da tu kazalište čini ili ne čini veliku ulogu.

Stručna suradnica u Javnoj agenciji za knjigu Republike Slovenije, **Tjaša Urankar Dornik** predstavila je kampanje, programe, projekte i aktivnosti koje Agencija financira. Napomenula je da osim nakladništva i međunarodne suradnje Agencija pokriva i područje kulture čitanja. Između mnogih aktivnosti predstavila je brošuru i izložbu *Put knjige* koja ima međunarodno značenje. Posebno se osvrnula na nacionalni projekt poticanja čitanja, *Rastem s knjigom*, namijenjen učenicima osnovnih i srednjih škola u koje svi sedmih razreda osnovnih škola i učenici prvih razreda srednjih škola svoj primjerak odabrane knjige dobivaju tijekom organiziranog posjeta narodnoj knjižnici.

Pedagoška savjetnica za knjižničnu djelatnost Zavoda za školstvo Republike Hrvatske, **Romana Fekonja**, u svom je predstavljanju napomenula da u organizacijskom ustroju Zavoda za školstvo Republike Slovenije postoji odjel za knjižničnu djelatnost koji brine o stručnom usavršavanju i obrazovanju školskih knjižničara. Napomenula je da odjel veliku pozornost posvećuje poticanju čitanja te pronalaženju motivacijskih pristupa poticanja čitanja kroz međupredmetno povezivanje te da su knjižnični sadržaji integrirani u nastavni proces.

Voditeljica službe za nabavu i obradu građe za mlade čitatelje u Mariborskoj knjižnici, **Maja Logar**, predstavila je aktivnosti za poticanje čitanja kao i nakladničku djelatnost Mariborske knjižnice, te predstavila slovenske književne nagrade za dječju i književnost za mlade. Osvrnula se na interdisciplinarnu i međuinstitucionalnu suradnju slovenskih knjižničara te bibliopedagoški rad. Na primjeru svoje knjižnice prikazala je suradnju s Javnom agencijom za knjigu Republike Slovenije.

Dr. sc. Marija **Purgar** predstavila je Godinu čitanja kroz brojne projekte, programe i kampanje udruga i institucija u suradnji sa školskim knjižnicama.

▪ **Primjeri dobre prakse**

Predstavljeno je 12 primjera dobre prakse (*Online recital kao prilika za suradnju i čitanje*, **Jasenska Marmilić**, *Dječjom knjigom protiv pandemije i potresa*, **Iva Dužić** i **Željka Kleković-**

Brajenović, *Promotivni film Zarazi se čitanjem*, **Nikolina Sabolić**, *Za oštiri um – Godina čitanja u Školi za medicinske sestre*, **dr. sc. Milica Mikecin**, *ČitKaj u školskim knjižnicama*, **Ines Krušelj-Vidas**, *Zavičajni književnici i njihova djela u školskoj knjižnici: suradnja škole i gradske knjižnice*, **Gordana Grabovac** i **Danijela Pauković**, *Storytelling pripovjedne tehnike - Tjeloglazba u storytelling-u*, **Biljana Krnjajić** i **dr. sc. Anita Tufekčić**, *Slavenska mitologija u godini čitanja*, **Marija Gajski**, *Europska godina mladih i PoMoZi Da mladima!*, **Jelena Cvrković**, *Godina čitanja u Gimnaziji Sesvete*, **Ruža Jozić**, *Promotivni film Godina čitanja 2021.*, **Snježana Kovačević**, *Čitanjem do znanja, mašte i kreativnosti*, **Suzana Pracaić**).

Sudionici skupa imali su priliku vidjeti niz zanimljivih, inovativnih i primjenjivih primjera dobre prakse.

Predstavljanje primjera dobre prakse moderirala je stručna suradnica knjižničarka Marijana **Jelinić Pezo**, mentorica, voditeljica ŽSV OŠ Splitsko-dalmatinske županije.

Zaključci skupa biti će poslani na oba ministarstva nadležna za rad stručnih suradnika knjižničara.

Evaluacija

Evaluacijski upitnik ispunilo je 167 sudionika, od mogućih 203 (82%). Postavljena su četiri pitanja i na sva pitanja je odgovorilo svih 167 sudionika.

Ocjena stručnog skupa u cjelini je 4,91. Uspješnost stručnog skupa u cjelini ocjenjena je ukupnom prosječnom ocjenom 4,91. Stručni skup je odličnom ocjenom ocijenilo 155 ispitanika, to jest 92,8 %.

Procjena tema i sadržaja izlaganja ukupno je ocijenjena 4,84 %, a pojedinačno su predavanja ocijenjena odličnom ocjenom.

PROGRAMSKI I ORGANIZACIJSKI ODBOR:

Mirjana Čubaković

Marijana Jelinić Pezo

Tea Radić

Ana Saulačić

Josip Strija

dr.sc. Nada Topić

Adriana Turić Erceg

Madlen Zubović

Izvešće sastavila:

Mirjana Čubaković,

Predsjednica Sekcije za školske knjižnice

Hrvatskoga knjižničarskog društva

PRILOG:

1. Zaključci 13. okruglog stola za školske knjižnice
2. Analiza evaluacijskog upitnika